

ΕΠΕΙΓΟΝ

10 Ιανουαρίου 2019

Αριθμ. Πρωτ.: 249710/1327/2019

Βοηθός Συνήγορος: Κ.Λυκοβαρδή (τηλ.:2131306794)

Ειδική επιστήμονας: Η. Δεμοίρου (τηλ.:2131306620)

Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
Α. Παπανδρέου 37
151 80 Μαρούσι
Γενικό Γραμματέα
Κύριο Η. Γεωργαντά

Αξιότιμε κύριε Γενικό Γραμματέα,

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει λάβει τα τελευταία χρόνια μεγάλο αριθμό αναφορών από αναπληρώτριες εκπαιδευτικούς (το έτος 2018 υποβλήθηκαν άνω των 80 σχετικών αναφορών), οι οποίες διαμαρτύρονται για τις μεγάλες ανισότητες που υπάρχουν έναντι των συναδέλφων τους, μονίμων εκπαιδευτικών, σε ό, τι αφορά το καθεστώς χορήγησης αδειών σχετιζόμενων με την μητρότητα. Το πρόβλημα επιτείνεται σημαντικά στην πράξη, δεδομένου ότι οι συγκεκριμένες εκπαιδευτικοί μπορούν να παραμείνουν στο καθεστώς των αναπληρωτών καθηγητών για μεγάλο χρονικό διάστημα (σε αρκετές περιπτώσεις ακόμη και δεκαετία), διάστημα που συχνά ταυτίζεται μάλιστα με την περίοδο που οι εργαζόμενες αυτές αποκτούν τέκνο ή τέκνα.

Το εν λόγω θέμα εξετάζεται δυνάμει του άρθρου 25 του ν. 3896/2010, με το οποίο ο Συνήγορος του Πολίτη αναγορεύεται σε φορέα παρακολούθησης της εφαρμογής, στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα, της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας. Στο πλαίσιο της ειδικότερης αυτής αποστολής του, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει αρμοδιότητα να διερευνά αναφορές σχετικές με την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού δημοσίων υπηρεσιών, ΟΤΑ και ΝΠΔΔ, καθώς και με δικαιώματα και υποχρεώσεις που απορρέουν απ' αυτήν (π.χ. άδειες), όταν αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3896/2010.

Στο πλαίσιο διερεύνησης των οικείων αναφορών διαπιστώθηκε ότι το πρόβλημα εντοπίζεται στο γεγονός ότι οι αναπληρώτριες εκπαιδευτικοί εργάζονται στη δημόσια εκπαίδευση με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου και δεν λαμβάνουν κανενός είδους άδεια μητρότητας, μετά την χορήγηση άδειας λοχείας. Ειδικότερα: α) οι αναπληρώτριες εκπαιδευτικοί **δεν λαμβάνουν** την εννεάμηνη άδεια ανατροφής τέκνου που προβλέπεται από τον δημοσιοϋπαλληλικό κώδικα, άρθρο 53, παράγρ. 2 του ν. 3528/2008 (ΦΕΚ Α'20), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, επειδή εργάζονται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου και παράλληλα, β) **δεν δικαιούνται** ούτε την εξάμηνη ειδική άδεια προστασίας μητρότητας του άρθρου 142 του ν. 3655/2008 (ΦΕΚ 58/τ.Α'), καθώς δεν πληρούν την εκ του νόμου τιθέμενη προϋπόθεση για παροχή εργασίας σε *επιχείρηση ή εκμετάλλευση*.

Είναι γεγονός ότι οι αναπληρωτές/τριες εκπαιδευτικοί προσλαμβάνονται, κατ' αρχήν, για την κάλυψη παροδικών αναγκών της εκπαίδευσης. Ωστόσο, συστηματικά στην πράξη, οι αναπληρωτές/τριες εκπαιδευτικοί καλύπτουν μέρος των πάγιων και διαρκών αναγκών της εκπαίδευσης, δεδομένου ότι οι τελευταίοι διορισμοί μόνιμων εκπαιδευτικών πραγματοποιήθηκαν το έτος 2009, ενώ οι εκπαιδευτικές ανάγκες αυξάνονται, δεδομένων και των αποχωρήσεων λόγω συνταξιοδότησης.

Σύμφωνα με πρόσφατη Έκθεση του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης), για την εκπαίδευση¹, κατά το σχολικό έτος 2016-17 προσελήφθησαν περί τους 22.000 αναπληρωτές/τριες. Μάλιστα, επισημαίνεται ότι το ποσοστό των αναπληρωτών ως ποσοστό επί του συνολικού εκπαιδευτικού προσωπικού, αυξήθηκε από 8% το σχολικό έτος 2011-12 σε 14,1% το σχολικό έτος 2015-16, ενώ από το 2008 έως το 2015, μειώθηκε κατά 28% ο αριθμός των μόνιμων εκπαιδευτικών. Στην Έκθεση αναγνωρίζεται επίσης ότι οι αναπληρωτές/τριες εκπαιδευτικοί δεν εξυπηρετούν κάποιες πρόσκαιρες ανάγκες, αλλά «αποτελούν πλέον ζωτικό στοιχείο της ελληνικής εκπαίδευσης, αποτελώντας σχεδόν το 15% του εκπαιδευτικού προσωπικού (2016-17), και το έργο τους στις σχολικές μονάδες είναι κρίσιμο για τη συνέχιση των λειτουργιών του τομέα».² Τέλος, ο ΟΟΣΑ προτείνει στο Υπουργείο Παιδείας «την εξίσωση όλων των προνομίων και υποχρεώσεων για όλους τους Έλληνες εκπαιδευτικούς»³.

Με το παρόν έγγραφο, ο Συνήγορος του Πολίτη θα ήθελε να θέσει υπόψη σας το συγκεκριμένο πρόβλημα, ως ένα ζήτημα που επανέρχεται συστηματικά και χρήζει οριστικής αντιμετώπισης. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η θεσμοθέτηση άδειας μητρότητας για τις αναπληρώτριες εκπαιδευτικούς, έτσι ώστε να αμβλυθούν οι μεγάλες ανισότητες που υπάρχουν, μεταξύ μόνιμων και αναπληρωτριών εκπαιδευτικών, σε ό,τι αφορά την έκταση και το επίπεδο προστασίας της μητρότητας.

Συγκεκριμένα, ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει να θεσμοθετηθεί για τις αναπληρώτριες εκπαιδευτικούς, οι οποίες εργάζονται στη δημόσια εκπαίδευση με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, άδεια μητρότητας με αποδοχές, διάρκειας τριών και μισού μηνός, η οποία θα χορηγείται αποκλειστικά μετά από τη λήξη της άδειας λοχείας. Στην περίπτωση που, το χρονικό διάστημα κατά το οποίο η αναπληρώτρια εκπαιδευτικός δικαιούται την εν λόγω άδεια, συμπέσει με την καλοκαιρινή, τότε η άδεια αυτή προτείνεται να μην μετατίθεται/παρατείνεται.

Ο χρόνος της άδειας αυτής προτείνεται να λογίζεται ως χρόνος διδακτικής υπηρεσίας και ως χρόνος ασφάλισης στους οικείους κλάδους κύριας σύνταξης και ασθένειας, καθώς και στους οικείους φορείς επικουρικής ασφάλισης. Επίσης, προτείνεται να λογίζεται ως χρόνος διδακτικής υπηρεσίας για τον υπολογισμό της άδειας, της διδακτικής προϋπηρεσίας, για τον καθορισμό της αμοιβής και της αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσης αλλά και κάθε δικαιώματος που απορρέει από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Την άδεια μητρότητας προτείνεται να δικαιούται και η τεκμαιρόμενη μητέρα του άρθρου 1464 του ΑΚ που αποκτά τέκνο με τη διαδικασία της παρένθετης μητρότητας.

¹ Education for a Bright Future in Greece, 19.4.2018

<http://www.oecd.org/greece/education-for-a-bright-future-in-greece-9789264298750-en.htm>

² Ο.π. σ. 68.

³ Ο.π. σ. 92.

Η δικαιολογητική αιτία, που προκαλεί την παρούσα παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη, είναι ότι η μητέρα εκπαιδευτικός, κατά το επίμαχο χρονικό διάστημα που προτείνεται να λάβει την ως άνω άδεια μητρότητας, βρίσκεται σε μεταλόχειο περίοδο, περίοδος που συνδέεται ευθέως με ιδιαίτερα αυξημένες ανάγκες για το τέκνο της, τόσο σε ό,τι αφορά τον θηλασμό, όσο και την εν γένει φροντίδα του. Για τον λόγο αυτό, κρίνεται αναγκαία η θεσμοθέτηση της εν λόγω άδειας, η οποία ανταποκρίνεται σε πραγματικές ανάγκες της νέας μητέρας αλλά και του νεογέννητου τέκνου της.

Στο πρόσφατα κατατεθέν σχέδιο νόμου του Υπουργείου Παιδείας σχετικά με *"το νέο σύστημα διορισμού των εκπαιδευτικών, καθώς και των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και του Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.) της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης"*, υπάρχει πρόβλεψη για την πρόσληψη προσωρινών αναπληρωτών εκπαιδευτικών. Ως εκ τούτου, θα εξακολουθούν να υφίστανται τα ανωτέρω ζητήματα και άρα παραμένει η ανάγκη να ληφθεί μέριμνα για την αναγνώριση και προστασία των δικαιωμάτων που απορρέουν από την μητρότητα για τις μητέρες αναπληρώτριες εκπαιδευτικούς.

Δεδομένης μάλιστα της συγκυρίας σύμπτωσης της παρούσας παρέμβασης με την ως άνω νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου σας, εκτιμούμε ότι η σχετική πρόβλεψη θα μπορούσε να περιληφθεί στο ως άνω σχέδιο νόμου.

Εν αναμονή της θετικής σας ανταπόκρισης, είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή πληροφορία σχετικά με το περιεχόμενο του παρόντος εγγράφου.

Με εκτίμηση

Ανδρέας Ι. Ποττάκης
Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

Κο Κ. Γαβρόγλου

Α. Παπανδρέου 37

151 80 Μαρούσι